

"Calen valors femenins en els llocs decisius"

Joaquima Alemany, presidenta de l'Institut Català de la Dona, ens parla dels esforços que s'estan realitzant per tal de fer canviar la situació actual de la dona. Reivindica també els valors femenins enfront dels masculins, que regnen en els llocs de presa de decisions.

La presidenta de l'Institut Català de la Dona, Joaquima Alemany (Barcelona 1942), parla de la discriminació de les dones i de les dificultats per accedir a diferents àmbits de la societat, com el món laboral, la política i els llocs de presa de decisió. Joaquima Alemany és partidària de la discriminació positiva i reclama que les dones s'incorporin als llocs de presa de decisions de la vida pública amb els seus valors de la vida privada.

—*Enguany fa deu anys de la creació de l'Institut Català de la Dona i ens trobem al bell mig del tercer pla del govern de la Generalitat per la igualtat d'oportunitats per les dones (1998-2000). Concretament, què es fa per aconseguir la igualtat de la dona?*

—Cada pla té unes característiques. El primer pla era el de la promoció de la dona i es parlava de l'equiparació legal entre homes i dones. En el segon pla passem a treballar per la igualtat d'oportunitats i en el tercer pla ja busquem l'objectiu de compartir responsabilitats. És el nou contracte social que promovem entre homes i dones. Jo diria que la dona està fent un gran camí de presència a la societat però en aquests moments les estructures socials no han evolucionat al mateix ritme. Les dones s'han d'obrir camí i si no ho fan, les han d'ajudar les institucions. Precisament, des de les institucions hem aconseguit fer moltes modificacions legals i això és important. Jo diria que el Dret Civil català continua mantenint les arrels del dret romà, però és innovador i és el més modern d'Europa.

—*La desigualtat i la discriminació continuen existint en molts àmbits de la societat, és partidària vostè de la discriminació positiva?*

—Sí, crec que ajuda les dones, però seria més im-

portant tenir una igualtat d'oportunitats per a tothom, evitant totalment les discriminacions.

—*Les dones representen un percentatge molt baix, per exemple, en el món de la política. El sistema de quotes, que és una de les formes de discriminació positiva, pot millorar aquesta situació?*

—El sistema de quotes que ha introduït el partit socialista a Espanya ha anat bé per les dones. Ara bé, com que els homes són els que ocupen els llocs de decisió dels partits i, per tant, els que han de triar les dones, només accedeixen a la política un determinat tipus de dones. Per això, estic molt més a favor de la llei de la democràcia paritària, que també és la que impulsa la Comissió Europea, el consell d'Europa i, de fet, és un dels acords a què es va arribar a la IV Conferència de les dones de Pequín. Es tracta d'una llei electoral que reguli que no hi hagi més del 60% d'un gènere, ja siguin homes o dones, ni menys d'un 40% de l'altre gènere. Em sembla que és una norma més igualitària que la quota.

—*Veu factible aquesta llei de la democràcia paritària aquí?*

—És el més innovador que tenim ara a sobre la taula i hi treballem tots els partits polítics. A França, fins i tot, s'ha modificat la Constitució per fer aquesta llei electoral. A Espanya no seria necessari refor-

mar la Constitució, s'hauria de fer una petita modificació de la llei electoral i res més. En realitat el que falta és començar a treballar en aquesta línia, es necessita voluntat política per tirar-ho endavant.

—*Sembla xocant, però, que s'hagi de recórrer a una discriminació per buscar efectes positius...*

—Sí, però és el camí per ajudar a arribar a la igualtat. Ja sé que a molta gent no li agrada, però és que a molta gent no li agraden els canvis.

"Jo sempre dic que no és a base de més dones quota que arreglarem els problemes sinó a base de dones que veritablement desenvolupin valors diferents, els valors que han anat assumint en la seva vida privada."

—Com s'explica la baixa participació de la dona en la política?

—La democràcia paritària farà que canviïn les dades. En aquests moments veiem que en la política municipal cada vegada que vénen eleccions hi ha un canvi i també en les europees, perquè en aquests àmbits els partits no tenen tanta pressió i poden fer unes llistes més igualitàries. Hi ha una frase de Simone de Beauvoir encertada: "Quan aconseguim que hi hagi tantes dones mediocres com homes hi ha en el món de la política haurem aconseguit la igualtat."

—Diria que la societat està organitzada en un discurs masculí?

—Sí, i per això és necessari introduir-hi els valors que la dona ha desenvolupat en la vida privada, que abans es consideraven negatius però que són molt importants. Hem de tendir a compartir el discurs masculí i el femení en els llocs de la presa de decisió.

—El discurs masculí és més racional i el femení més humà?

—Són diferents, no és que un sigui millor que l'altre... L'últim està més arrelat a la terra, a les necessitats i a les persones i l'altre més en el lloc de la presa de decisions, sense tenir en compte els resultats. Jo diria que un és més pràctic i l'altre més teòric.

—Curiosament, però, les dones que han arribat a tenir càrrecs en el món de la política són dones quota i les dones que arriben als llocs de presa de decisions adopten aquest discurs masculí...

—Sí, és cert, per això jo sempre dic que no és a base de més dones quota que arreglarem els problemes sinó a base de dones que veritablement desenvolupin valors diferents, els valors que han anat assumint en la seva vida privada. Tenim una manca de models de dona femenins en la vida de la presa de decisió i si, a més, les dones que hi accedeixen copien el que fan els homes no aconseguirem mai la igualtat d'oportunitats, ni una presència igualitària de dones i homes en els llocs de presa de decisió. Precisament, aquesta és la idea del canvi estructural per un desenvolupament sostenible que propugna l'OCDE. Aquest organisme diu que al segle XXI no hi haurà un desenvolupament sostenible si les dones no desenvolupen amb els seus valors els llocs de presa de decisió.

—L'atur femení a Catalunya està al voltant del 10%, el doble que el masculí. Com es pot combatre?

—Les mesures que hi ha en aquests moments són la formació ocupacional. Tenim un programa pilot per a dones que no han treballat mai, perquè aconseguixin la seva primera feina. És un tipus de política específica com ho poden ser altres.

—Pel que fa a les dones que ja han treballat, que tenen uns estudis i són qualificades...

—Estem mirant de fer una formació ocupacional adient, formació contínua. És important que les dones estiguin al dia i que coneguin la legislació per no patir cap tipus de discriminació.

—Es partidària del treball a temps parcial?

—No ho sóc gens. És la manera, per exemple, d'afavorir que les responsabilitats familiars recaiguin de manera exclusiva sobre les dones. Vol dir mitja jorna-

da, mig salari i mitja jubilació i, a més, sense estar mai en els llocs de presa de decisió perquè els treballs que tenen un horari reduït són els de baixa qualificació. A Catalunya, un 17% de les dones treballa a temps parcial i un 78% de les persones contractades a temps parcial són dones. Aquestes dades ja són significatives. Ara bé, si em dius, què aconsellaria? Per entrar al món laboral ho aconsello tot, tant a les dones com als joves, però després han de pensar què els comportarà un treball a mitja jornada.

—El ministre de Treball, Manuel Pimentel, ha declarat recentment que serà necessari recórrer als immigrants si les empreses no contracten dones...

—No hi estic gens d'acord. Va discriminar tant les dones com els immigrants. Crec que va ser un lapsus i que no volia dir el que va dir... Podríem dir que va ser una frase desgraciada.

—Com es pot lluitar contra la discriminació salarial?

—La solució és denunciar-ho. A més, això ara és més fàcil perquè la legislació espanyola segueix l'europea, que estableix que la prova ha d'anar a càrrec de l'empresari i no de la persona que denuncia. És un gran avenç.

"Hi ha una frase de Simone de Beauvoir encertada: 'Quan aconseguim que hi hagi tantes dones mediocres com homes hi ha en el món de la política haurem aconseguit la igualtat.'"

Teresa Salas